

Instrukcja

Poniżej plan poszczególnych ćwiczeń.

Nawigacja - pierwsze kroki

Struktura plików na Linuxie, choć koncepcyjnie zbliżona do systemów takich jak Windows, diametralnie się różni. Zapoznaj się z podstawowymi różnicami.

Windows vs Linux

- Folder = Katalog, koncepcyjnie to samo, różnica w nazwie.
- Wszystkie ścieżki zaczynają się w `/`, niezależnie od tego do którego dysku prowadzą. np.
`/mnt/c/users` = `C:\Users`
- Linux używa forward slashes (`/`) zamiast backslashes (`\`) jak Windows do zapisywania ścieżek. (Przykład wyżej)
- Wszystkie nazwy plików i katalogów są case-sensitive, to znaczy, że czymś innym jest np. `Plik` i `plik`
- Na Windowsie, podstawowym terminalem jest CMD (Batch), (powoli zastępuje go PowerShell), na Linuxie podstawowym terminalem jest Bash. Istnieją też jego zamienniki takie jak Zsh czy Fish.

cd, pwd

Poruszanie się między katalogami realizuje komenda `cd` (identycznie jak w Windowsowym CMD). Jej składnia jest bardzo prosta: `cd {katalog*}`

** Na Linuxie są pewne specjalne "katalogi" dające inne sposoby poruszania, np. `~` oznaczające nasz katalog domowy użytkownika, `..` oznaczające wyjdź z tego katalogu czy `-` oznaczające cofnij się do poprzedniego katalogu.*

Spróbuj przejść do katalogu `/etc` komendą `cd etc`, w czym tkwi problem? Użyj komendy `cd /etc` i sprawdź czy zadziałała.

Komenda `pwd` pozwala na wypisanie ścieżki katalogu w którym obecnie się znajdujemy.

Spróbuj użyć komendy `pwd` do wypisania obecnej ścieżki.

bash, exit

Bash jest podstawowym wierszem poleceń na Linuxie, dzisiaj będziemy się zajmować właśnie nim. Nie będziemy wchodzić w jego szczegóły, o tych opowiemy na następnych warsztatach.

Spróbuj stworzyć nową sesję wiersza poleceń, wpisz w terminalu komendę `bash`, przejdź do innego katalogu, a następnie wpisz `exit` by zamknąć sesję. Sprawdź obecną ścieżkę komendą `pwd`. Co zauważasz?

Nawigacja - Zadania

[Ściąga do zadań](#)

Zad 1 - /etc nawigacja

Znajdując się w katalogu domowym, wejdź do katalogu `/etc`, wyświetl ścieżkę, następnie wejdź spowrotem do katalogu domowego i wyświetl ścieżkę. Komendy: `cd`, `pwd`

Zad 2 - /usr nawigacja

Wejdź do katalogu `/usr`, wyświetl ścieżkę, następnie w jednej komendzie wyjdź z niego i wejdź do katalogu `/home`. Wyświetl ścieżkę. Komendy: `cd`, `pwd`

Operacje na plikach

Linux oferuje wiele możliwości operacji na plikach. Zapoznaj się z najważniejszymi komendami i wykonaj ćwiczenia.

Jeśli masz problem, pamiętaj o `man <nazwa_komendy>`. Znajduję się tam kompletna dokumentacja wybranej przez Ciebie komendy.

[Ściąga do zadań](#)

touch, echo

Komenda `echo` służy do wyświetlania linii tekstu. Każdy tekst jest przesyłany do **standard output**, który następnie przesyłany jest w wybrane miejsce (np. terminal). Aby przesyłać dane tekstowe do pliku, używa się operatora `>`, np. `echo "tekst" > plik.txt`. Gdy nie użyjemy tego operatora, tekst zostaje przesłany do terminala.

Wyświetl na terminalu napis **"Hello World!"**.

Komenda `touch` służy do tworzenia nowych plików (ale nie tylko) z poziomu CLI.

Utwórz plik `plik.txt`

Zauważ, że utworzony plik jest domyślnie pusty.

Znajdź sposób, w jaki można połączyć komendy `echo` i `touch`, aby utworzyć plik `hello_world.txt` z napisem **"Hello world"** w środku.

Komenda `touch` służy nie tylko do tworzenia nowych plików. Wpisz `man touch` i sprawdź do czego jeszcze można ją wykorzystać.

Wyświetl informacje o plikach w obecnym directory używając `ls -l`. Jaka data widnieje przy pliku `hello_world.txt`?

Używając `touch` (z odpowiednią flagą) zmień datę ostatniej modyfikacji `hello_world.txt` na pełną datę twoich urodzin (np. "1 January 2003"). Ponownie użyj komendy `ls -l`. Czy data została prawidłowo zmieniona?

cp

W systemie Linux, `cp` służy do kopiowania plików oraz katalogów. Sprawdź składnię komendy w zakładce **SYNOPSIS**, używając `man cp`.

Utwórz nowy katalog wpisując `mkdir my_dir`. Skopiuj plik `hello_world.txt` do nowo utworzonego katalogu. Sprawdź czy plik został skopiowany używając komendy `ls my_dir`.

Co w przypadku kiedy potrzebujemy skopiować kilka plików na raz? Używając `man cp` przeczytaj o flagach `-t`.

Używając `cp` tylko raz skopiuj pliki `plik.txt` i `hello_world.txt` do katalogu `my_dir`. Potwierdź powodzenie operacji komendą `ls`.

Teraz spróbuj skopiować katalog `my_dir` do `my_dir_copy`. Jakiej flagi musisz użyć aby komenda zadziałała? Pamiętaj, że nie musisz wcześniej ręcznie tworzyć `my_dir_copy`. Komenda `cp` automatycznie utworzy docelowy katalog, jeśli takowy nie istnieje.

Na koniec usuń katalog `my_dir_copy` za pomocą komendy `rm -rf my_dir_copy` i raz jeszcze skopiuj `my_dir` do `my_dir_copy`, ale tym razem dodaj też flagę `-v`. Co się dzieje?

mv

Kolejną komendą której się przyjrzymy jest `mv`. Służy ona do przenoszenia plików i katalogów z jednej lokacji do drugiej. Składnia komendy jest bardzo podobna do `cp`.

Utwórz nowy katalog komendą `mkdir new_dir`. Przenieś `plik.txt` do nowo utworzonego katalogu. Sprawdź czy plik znajduje się w katalogu, a następnie przenieś plik z powrotem do katalogu domowego.

Żałujemy, że chcemy zmienić nazwę pliku `plik.txt` na `file.txt`. W jaki sposób możemy to zrobić z wykorzystaniem `mv`?

Zmień nazwę `plik.txt` na `file.txt`.

rm

Komenda `rm` służy do usuwania plików i katalogów.

Usuń plik `file.txt`. Następnie spróbuj usunąć katalog `new_dir` używając tej samej komendy. Jaki komunikat pojawia się na konsoli? Poszukaj w `man rm` jakiej flagi należy użyć aby usunąć katalog.

cat

Czasem potrzebujemy zerknąć na zawartość jakiegoś pliku. Służy do tego komenda `cat`.

Wykonaj komendę `ls -al > example.txt`. Komenda zapisuje w pliku `example.txt` informacje o plikach w obecnym katalogu.

Teraz wyświetl zawartość `example.txt` z pomocą `cat`.

Komenda `cat` pozwala również wyświetlać zawartość pliku z numeracją linii.

Sprawdź w `man cat` jaką flagę należy użyć aby wyświetlić plik wraz z numeracją linii i sprawdź jak to wygląda.

tar

W przypadku gdy pracujemy z dużymi plikami, najlepiej jest je skompresować przed wysłaniem w sieci Internet. Służy do tego komenda `tar`.

Aby skompresować folder, użyj `tar -cf nazwa_archiwum.tar nazwa_folderu`.

Aby rozpakować archiwum do konkretnego folderu, użyj `tar -xf nazwa_archiwum.tar -C nazwa_folderu`.

Spróbuj znaleźć w `man tar` znaczenie użytych flag.

Operacje na plikach - Zadania

Zad 1 - lista plików

Stwórz plik `info.txt` w bieżącym katalogu. Zapisz w nim listę wszystkich plików w bieżącym katalogu, w tym ukrytych. Stwórz nowy katalog `archive`. Skopiuj do niego plik `info.txt`. Przenieś katalog `archive` do `/tmp`.

Komendy: `touch`, `ls -a`, `mkdir`, `cp`, `mv`

Zad 2 - archiwizacja

Stwórz katalog `data`. Stwórz w nim 3 pliki tekstowe: `data1.txt`, `data2.txt`, `data3.txt`. Zarchiwizuj katalog `data` do pliku `data_backup.tar.gz`. Rozpakuj archiwum do katalogu `restored_data`.

Komendy: touch, tar, mkdir

Przetwarzanie potokowe - get piped

Wielką zaletą terminala w Linuxie jest przetwarzanie potokowe. Tłumacząc na ludzki, jest to łączenie ze sobą komend poprzez wzajemne przekazywanie sobie wyników swojej pracy i robienie z nim coś dalej. Na tych warsztatach przyjrzymy się podstawą tego zagadnienia, dalsza jego część będzie realizowana w ramach następnych warsztatów.

"Potok" komend tworzymy poprzez połączenie ich operatorami, tworząc długą linijkę przeplatających się komend i operatorów (`komenda operator komenda itd.`) Komendy przekazują sobie informacje na wejściu standardowym, wyjściu standardowym i wyjściu błędu (`stdin`, `stdout`, `stderr`). Zapoznaj się z częścią podstawowych operatorów.

less

"Przewijający się czytnik". Czytanie bardzo długich plików komendą `cat` może być dość skomplikowane, `less` pozwala na wyświetlanie tekstu po którym można poruszać się bardzo prosto i intuicyjnie klawiaturą.

Otwórz plik `example.txt` komendą `less nazwa_pliku`. Aby wyjść z podglądu, użyj `q`.

Operator Pipe |

Jeśli połączymy dwie komendy tym operatorem, jedna komenda przekaże drugiej wynik swojej pracy. Można to zrozumieć jako zamontowanie na wyjściu pierwszego programu "rury" kierującej się do wejścia drugiego programu.

Komenda `journalctl` służy do wyświetlania logów systemowych. Wpisz komendę `journalctl | less` by odczytać je przez czytnik `less`.

find

Komenda służąca do szukania plików lub katalogów w systemie. W najbardziej podstawowej formie wymaga podania ścieżki pod którą komenda ma szukać i użycia argumentu `-name` definiującego nazwę (bądź jej część) szukanego pliku/katalogu. Innym użytecznym argumentem jest `-type` do którego można podać m.in "f" (file) lub "d" (directory) oznaczający typ szukanego elementu.

Spróbuj wyszukać katalog domowy komendą `find / -maxdepth 2 -name home -type d`.

Zauważ wyskakujące błędy spowodowane brakiem uprawnień do przeszukiwania niektórych folderów. W kolejnym rozdziale dowiesz się skąd się biorą i jak ich uniknąć.

Wprowadź tą samą komendę, ale teraz poprzedź ją słowem `sudo`. Czy błędy dalej występują?

Operatory std redirect 1>, 2>

Pozwalają na przekierowanie konkretnego wyjścia/wejścia. Upřednio poznałeś operator `>` nadpisujący zawartość pliku wyjściem standardowym z komendy. Oznacza on to samo co `1>` (`1=stdout`). Bardzo użyteczny jest również operator `2>` (`2=stderr`) działający w ten sam sposób, jednak pozwalający na przekierowanie wyjścia błędów.

Plik `/dev/null` to specjalny plik działający jak czarna dziura na wejście standardowe.

Ponownie wykonaj komendę `find`, jednak tym razem przekierowując jej wyjście błędu do `/dev/null`, `find / -maxdepth 2 -name home -type d 2> /dev/null`, co obserwujesz?

grep

Wyszukiwanie w tekście. Najczęściej używane z operatorem pipe. Domyślnie wyciąga z tekstu linijki zawierające wyszukiwany tekst. Można nim wyszukiwać również wyrażenia regularne.

Spróbuj użyć komendy `journalctl | grep "start"`. Komenda wyrzuciła masę tekstu na wyjściu standardowym, co można zrobić, by łatwiej go było odczytać? Wypróbuj tę samą komendę z opcją `grep'a -i`.

sed

Strumieniowy edytor tekstu przystosowany do przetwarzania potokowego. Niezwykle potężny (i skomplikowany). Szerzej zajmiemy się nim na następnych warsztatach.

Przetwarzanie potokowe - Zadania

[Ściąga do zadań](#)

Zad 1 - tworzenie pliku

Stwórz w katalogu `/tmp` plik `1aurDydaktyka.txt` i wpisz do niego imię swojego ulubionego wykładowcę/prowadzącego.

Komendy: `echo`, `touch`

Zad 2 - edytowanie pliku z echo

Przejdź do katalogu domowego, nie używając edytorów tekstowych i nie zmieniając katalogu, dopisz do pliku `1aurDydaktyka.txt` imiona dwóch innych ulubionych wykładowców/prowadzących.

Komendy: `echo`

Zad 3 - wyszukiwanie tekstu

Odczytaj utworzony plik `1aurDydaktyka.txt`, znajdź w nim wszystkie linie zawierające literę "w" (wielką lub małą).

Komendy: cat, grep (-i)

Zad 4 - przeszukiwanie katalogu

Poszukaj w katalogu `/etc` plików ze słowem "network" w nazwie. Z wyniku wyświetl tylko pliki mające w nazwie rozszerzenie ".conf" Nie wyświetlaj błędów.

Komendy: find, grep

Root, czyli superuser

W systemach Linux, domyślnie istnieje użytkownik **root**, który może wykonywać komendy do których normalni użytkownicy nie mają uprawnień.

[Ściąga do zadań](#)

Wpisz komendę `whoami` i sprawdź na jakim użytkowniku jesteś obecnie.

Teraz spróbuj przełączyć użytkownika na wspomnianego wcześniej użytkownika **root**. W tym celu użyj komendy `sudo su` (switch user).

Jeśli komenda wykonana się poprawnie, powinieneś widzieć nazwę użytkownika przy znaku zachęty. Możesz również użyć `whoami`. Będąc zalogowanym jako **root**, możesz robić wszystkie operacje normalnie niedostępne dla normalnych użytkowników.

UWAGA: Ciągłe bycie zalogowanym jako **root** może być niebezpieczne, gdyż łatwo omyłkowo wpisać komendę, która wykona się bez dodatkowego potwierdzenia. Z tego powodu, aby wykonywać komendy wymagające dodatkowych uprawnień, używaj `sudo` przed daną komendą, zamiast logowania się na **root**. Jest to szybsze i bezpieczniejsze.

Teraz wyloguj się z **root**. Najłatwiej jest to zrobić wpisując komendę `exit`. Następnie spróbuj znów zalogować się na **root**, ale tym razem do komendy `sudo su` dodaj flagę `-p`

Czy zauważyłeś jakąś zmianę pomiędzy komendami `sudo su` i `sudo su -p`? Co się zmieniło? Używając `man su`, zobacz za co odpowiada flaga `-p`. Na koniec wyloguj się z użytkownika **root** używając `exit`.

Następnie znajdź sposób, w jaki możesz sprawdzić listę wszystkich istniejących na systemie użytkowników. **Podpowiedź:** listę użytkowników znajdziesz wyświetlając zawartość jednego z plików systemu w katalogu `/etc` z pomocą komendy `cat`.

Każda linia odpowiada jednemu użytkownikowi w systemie. Poszczególne dane oddzielone są od siebie znakiem `:`. Idąc od lewej strony mamy kolejno:

1. Nazwę użytkownika
2. Hasło użytkownika
3. ID użytkownika

4. ID grupy użytkownika
5. Dodatkowe informacje o użytkowniku
6. Katalog domowy użytkownika
7. Shell

Zauważ, że w miejscu haseł widnieją litery `x`. Jest tak dlatego, że hasła w systemie Linux są hashowane ze względów bezpieczeństwa.

Wyświetl zawartość pliku `/etc/shadow`. Pamiętaj o poprzedzeniu odpowiedniej komendy słowem `sudo`, gdyż zwykli użytkownicy nie mają dostępu do tego pliku. Co jest w nim przechowywane?

Teraz ponownie wyświetl zawartość pliku `/etc/passwd`.

Zauważ, że Linux posiada znacznie więcej użytkowników niż tylko **root** i **student**. Większość z nich posiada jednak `/nologin` na końcu linii.

Znajdź w internecie, co oznacza użytkownik z wpisem `/nologin`.

Vim

Przed przejściem do dalszej części instrukcji, ważne jest abyś zapoznał/a się z podstawami obsługi narzędzia **Vim**.

Vim to wbudowany edytor tekstu w systemie Linux. Na pierwszy rzut oka może wydawać się mało zachęcający, jednak oferuje on dużą możliwość customizacji i mnóstwo przydatnych skrótów klawiszowych które mogą znacznie zwiększyć produktywność. Wymaga on jednak dużo czasu aby opanować go w stopniu mistrzowskim, dlatego tutaj zapoznamy się jedynie z jego podstawami.

Stwórz pusty plik `tekst.txt` i otwórz go w za pomocą komendy `vim tekst.txt`.

Twoim oczom ukaże się znionące pustką okno. Aktualnie jesteś w trybie **normal**, więc nie możesz ręcznie pisać do pliku. Spróbujmy więc zmienić tryb i coś do niego zapisać.

Będąc w oknie vima kliknij klawisz `i` (insert). W ten sposób przejdziesz do trybu **edytowania** tekstu. Teraz, napisz dowolny tekst i poeksperymentuj trochę z komendami poniżej.

Pamiętaj o przełączaniu się między trybami normal i edytowania za pomocą `esc` oraz `i`.

Skróty w trybie **normal**:

- `w` - przesun kursor na początek następnego słowa.
- `e` - przesun kursor na koniec bieżącego słowa.
- `b` - przesun kursor na początek bieżącego lub poprzedniego słowa.
- `^` - przesun kursor na początek bieżącej linii.
- `$` - przesun kursor na koniec bieżącej linii.

- `gg` - przesun kursor na początek pliku.
- `yy` - skopiuj bieżącą linię.
- `p` - wklej ostatnio skopiowaną zawartość do nowej linii.
- `u` - cofnij ostatnią akcję.
- `Ctrl + r` - ponownie wykonaj cofniętą akcję.
- `/tekst` - wyszukuje pierwsze wystąpienie szukanego frazy.
- `n` - wyszukuje kolejne wystąpienia szukanego frazy.

Aby zapisać wprowadzone zmiany, mamy kilka opcji. Najpierw jednak, należy opuścić tryb edytowania.

Naciśnij klawisz `esc` i wyjdź z trybu edytowania.

Następnie w zależności od tego czy chcemy zapisać wprowadzone zmiany, wpisujemy:

- `:wq` - zapisuje zmiany i wychodzi z vim'a
- `:q!` - wychodzi z vim'a bez zapisywania wprowadzonych zmian

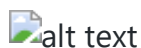
Prawa dostępu i zarządzanie użytkownikami

Teraz kiedy już poznaliśmy `root`, czas pobawić się w moderatorów. Każdy plik oraz katalog w systemie Linux ma przypisane **prawa dostępu**.

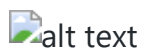
[Ściąga do zadań](#)

Użyj komendy `ls -al` i spójrz na 10-cio znakowe ciągi z lewej strony.

Oto jak należy je czytać:

Istnieje również alternatywna, skrócona wersja wyświetlania praw dostępu za pomocą cyfr. Polega ona na przydzieleniu pewnej wartości każdemu prawu, a następnie zsumowanie wszystkich wartości dla użytkownika, grupy i innych. Oto jak to działa:

Dodatkowo, spójrz na kolejne informacje wyświetlone przez `ls -al`. Znajdziesz tam między innymi użytkownika, który stworzył plik/katalog oraz grupę, do której ten plik/katalog należy.

Read, Write and Execute

Przyjrzyj się pierwszym 4 znakom praw dostępu dla pliku `example.txt`. Jakie informacje możesz z nich odczytać?

Jak widzisz, domyślnie, właściciel pliku może odczytywać zawartość pliku oraz ją modyfikować, ale nie ma prawa do uruchamiania pliku (rw-).

Spróbuj wyświetlić zawartość pliku `example.txt` komendą `cat`.

Jak widzisz, możemy bez problemu odczytać zawartość naszego pliku.

Spróbuj wpisać coś nowego do pliku `example.txt` za pomocą `vim` i zapisz wprowadzone zmiany.

Tutaj również bezproblemowo wprowadziliśmy własne zmiany do pliku.

Spróbuj uruchomić plik `example.txt` wpisując `./example.txt`. Jaki komunikat się pojawia?

W tym przypadku, nie mieliśmy uprawnień do uruchomienia pliku, więc system odmówił nam dostępu.

Zmiana uprawnień

Spróbujmy zmienić uprawnienia dla wspomnianego wcześniej pliku. Służy do tego komenda `chmod`. Ogólny wzór: `chmod {u/g/o}{+/-}{r/w/x}`.

Pamiętaj o użyciu `sudo` przed właściwą komendą.

Przykład nr 1: chcę przydzielić użytkownikowi prawa do odczytu i zapisu dla `plik.txt`:

```
sudo chmod u+rw plik.txt
```

Przykład nr 2: chcę zabrać innym możliwość wykonywania pliku `plik.txt`:

```
sudo chmod o-x plik.txt
```

Możemy również użyć notacji liczbowej.

Przykład nr 3: chcę aby użytkownik miał wszystkie prawa (7), a grupa i inni tylko prawo do odczytu (4):

```
sudo chmod 744 plik.txt
```

Zabierz użytkownikowi prawo zapisu do pliku `example.txt`. Spróbuj wprowadzić jakieś zmiany używając `vim`. Jaki jest rezultat?

Aby wyjść z vima, kiedy nie mamy praw do zapisu, należy użyć `:q!`.

Zabierz użytkownikowi prawo do odczytu pliku `example.txt`. Spróbuj wyświetlić jego zawartość komendą `cat`. Jaki jest rezultat?

Za pomocą jednej komendy nadaj użytkownikowi prawo do zapisu i odczytu, grupie do odczytu, a innym nie dawaj żadnych uprawnień.

Tworzenie grup i użytkowników

Założmy, że otrzymałeś/aś zadanie utworzenia nowych grup dla użytkowników twojego systemu. Masz utworzyć grupę dla pracowników (`employee`) oraz gości (`guest`).

Aby utworzyć nową grupę, użyj `sudo groupadd nazwa_grupy` .

Utwórz grupę `employee` oraz `guest` . Wyświetl istniejące grupy komendą `cat /etc/group` . Czy są tam twoje grupy?

Teraz, gdy masz już grupy, utwórz dwóch użytkowników: `employee1` i `guest1` . Służy do tego komenda `sudo useradd nazwa_użytkownika --no-create-home` . Flaga `--no-create-home` sprawia, że nie będzie tworzony katalog `home` dla tego usera, gdyż go nie potrzebujemy.

Utwórz użytkowników `employee1` i `guest1` . Znajdź nowo utworzonych użytkowników w pliku `/etc/passwd` .

Na koniec, przypiszmy użytkownikom odpowiadające im grupy używając komendy `sudo usermod nazwa_użytkownika -a -G nazwa_grupy` .

Przypisz userowi `employee1` grupę `employee` , a userowi `guest1` grupę `guest` . Użyj komendy `groups nazwa_użytkownika` aby sprawdzić, czy grupy zostały prawidłowo przypisane.

Ustaw również hasło `123` dla obu userów wpisując `sudo passwd nazwa_użytkownika` . Otworzy się interaktywny prompt, gdzie wpisuje się hasło.

Świetnie! Teraz sprawdzimy działanie grup w praktyce.

Stwórz plik `work.txt` z tekstem "**tajne informacje**" w środku. Zmień przypisaną plikowi grupę na `employee` . Aby to zrobić, użyj komendy `sudo chgrp nazwa_grupy nazwa_pliku` . Sprawdź, czy plik faktycznie należy już do tej grupy komendą `ls -l` .

Następnie zmień prawa dostępu, tak aby właściciel pliku oraz grupa (czyli u nas `employee`) mieli prawo do odczytu, a inni nie mieli żadnych praw.

Teraz sprawdzimy, czy `guest1` faktycznie nie będzie mógł zajrzeć do pliku, ale `employee1` już tak.

Używając `su nazwa_użytkownika` przełącz się na użytkownika `employee1` .

Zauważ, że nie wyświetla się nic oprócz znaku zachęty, gdyż domyślnie Linux przypisał użytkownikowi bardzo okrojonego shella.

Aby to zmienić, wpisz `chsh -s /bin/bash` , a następnie `exit` . Ponownie zaloguj się jako `employee1` . Powinieneś teraz widzieć command prompt. Powtórz te operacje również dla `guest1` .

Teraz, gdy skonfigurowaliśmy użytkowników i ich interfejs, zaloguj się na `employee1` i spróbuj wyświetlić zawartość pliku `work.txt` za pomocą `cat` . Następnie przełącz się na `guest1` i

wykonaj tą samą komendę. Czy prawa dostępu działają tak jak chcieliśmy?

Na koniec usuńmy stworzonych userów i grupy.

Zaloguj się na domyślnego użytkownika (student). Aby usunąć użytkownika, wpisz `sudo userdel nazwa_użytkownika`. Usuń w ten sposób `employee1` oraz `guest1`.

UWAGA: Jeśli wyskoczy ci błąd, że dany user jest używany przez inny proces, zamknij terminal i otwórz go ponownie.

Usuń utworzone wcześniej grupy `guest` i `employee` komendą `sudo groupdel nazwa_grupy`.

Inne

Do zarządzania systemem Linux warto znać też inne komendy.

apt

Najbardziej podstawowym sposobem instalowania oprogramowania na systemach Linux są menedżery pakietów (programów). Najpopularniejszym obecnie, działającym na większości dystrybucji pokroju Ubuntu czy Debiana jest `apt`. Menedżer ten też służy do aktualizowania oprogramowania i całego systemu. Naturalnie, wymaga uprawnień root'a do działania. Składnia: `apt OPCJA NAZWA_PAKIETU`

Pobierz pakiet `tree` komendą `sudo apt install tree`. Spróbuj go uruchomić komendą `tree`.

wget

Bardzo prosty program służący do pobierania plików z internetu. Składnia: `wget ARGUMENTY ADRES_URL_PLIKU`.

curl

Podstawowy klient HTTP pozwalający wchodzić w interakcję ze stronami internetowymi.

Spróbuj użyć komendy `curl google.com`.

alias

Utworzenie własnej komendy. Pozwala na przypisanie do dowolnie długiej komendy jednego słowa kluczowego, które gdy zostanie wykonane wywoła zdefiniowaną komendę.

Wywołaj komendę `alias la="ls -la`, spróbuj wykonać komendę `la`. Zrestartuj terminal. Czy dalej możesz ją wykonać?

.bashrc

Skrypt w katalogu domowym, uruchamiający się przy każdym starcie sesji basha. Użyteczne do uruchamiania programów takich jak Neofetch lub permanentnego definiowania własnych aliasów.

Otwórz plik `.bashrc` w dowolnym edytorze tekstowym, dodaj do niego na końcu linijkę `alias la="ls -la"`, otwórz nową sesję basha i spróbuj użyć komendy `la`.

Inne - Zadania

[Ściąga do zadań](#)

Zad 1 - pobieranie plików, zamiana słów

Pobierz plik z adresu <https://pastebin.com/raw/XQ12Fx4u>, odczytaj go i zamień wszystkie wystąpienia słowa "wimir" na słowo "wiet".

Komendy: nano/vim, chmod, wget/curl, sed, cat

Zad 2 - szukanie logów

Wyszukaj wszystkie pliki o rozszerzeniu `.log` w katalogu `/var/log` (używając komendy `find`) i przekieruj wyniki wyszukiwania do pliku `log_files.txt`. Sprawdź, czy zawiera wpisy zawierające słowo "error". Jeśli tak, wyciągnij te linie do pliku `error_logs.txt`. Usuń wpisy z pliku `error_logs.txt`, które zawierają słowo "debug". Wyświetl zawartość pliku `error_logs.txt`.

Komendy: find, grep, sed, cat